

آینه

اقتصاد

دروغ‌های هسته‌ای

● **در گفت‌وگو با علی اکبر صالحی:** برخی مواقع به‌خصوص در رابطه با بحث برجام در رسانه‌ها می‌شنویم که می‌گویند چون برجام پیش آمده نیروگاه بوشهر با ۴۰ درصد ظرفیت کار می‌کند و دلیلش هم‌که می‌گویند این است‌که ایران غنی‌سازی‌اش محدود شده! درصورتی‌که سوخت نیروگاه بوشهر را روس‌ها می‌دهند و کاری به غنی‌سازی ایران ندارد... سوخت نیروگاه بوشهر را هیچ‌گاه ایران تأمین نکرده است... الان بزرگ‌ترین پروژه صنعتی کشور، پروژه دو نیروگاه جدید بوشهر است که حدود ۱۰ میلیارد دلار حجم مالی آن است و کار در این پروژه به‌سرعت در حال پیگیری است... [تحریم‌های آمریکا روی ساخت نیروگاه‌های جدید] هیچ تأثیری ندارد... برنامه باظراحی اراک پنج‌ساله بود که دو سال آن گذشته... در بحث ساخت‌وساز هم در حال صحبت با چین هستیم... [بسته اروپا] عمدتا حول محور تجاری و اقتصادی است... ما [در برجام] محدودیت‌هایی پذیرفته‌ایم اما محدودیت‌هایی بوده که اگر برجام هم نبود آن مسائل را به‌طور طبیعی داشتیم، مثلا یکی از محدودیت‌ها این است که تا ۱۵ سال فلز پلوتونیوم تولید نکنیم، فرض کنید برجام نیست، ما اصلا شاید تا ۳۰ سال آینده هم تولید نکنیم چون پلوتونیوم نداریم... یکی از اشکالات ترامپ و نتانیاهو به فعالیت‌های جاری هسته‌ای ایران همین است که می‌گویند یعنی چه؟! هیچ کاری در توقف صنعت هسته‌ای ایران انجام نشده است... تصور بین‌المللی و فضاسازی داخل این است که صنعت هسته‌ای نابود شد و از بین رفت، گویا خدای ناکرده در این مملکت کسی متولی نبوده که مراقب باشد صنعت هسته‌ای از بین نرود، اما ما نمی‌توانیم در برابر این حجمه عظیم رسانه‌ای کاری کنیم هرچه ما حقایق را بازگو می‌کنیم با طرف مقابل در داخل اکاذیب خود را تکرار می‌کنند مثل همین سیمان‌ریختن در راکتور اراک... به‌عنوان کسی که در برجام متولی بحث فنی بودم دلم می‌خواهد برجام باقی بماند چون در بُعد فنی ما مشکلی نداریم... آن زمان که آمریکایی‌ها آمادگی خود را برای مذاکره مستقیم اعلام کردند بنا به پیشنهاد بنده از واسطه عمانی خواستم تا یک نامه رسمی برای مقام معظم رهبری نوشته شود... بعدا سلطان عمان نامه‌ای رسمی نوشت و بنده خدمت مقام معظم رهبری رسیدم و ایشان با شروطی پذیرفتند ما مسائل را جلو ببریم و همان مذاکرات اولیه منجر به این شد که این نامه دومی سلطان به رئیس‌جمهور وقت ایران نوشته که آمریکا غنی‌سازی ایران را بر رسمیت می‌شناسد... چون آقا گفته بودند نروید برای مذاکره و اگر همان ۲-۳ جلسه اول دیدید که اینها فقط می‌خواهند مذاکره کنند و توجهی به حقوق ما ندارند شما مذاکره را قطع کنید، ما هم بر همین اساس جلو رقتیم و گفتیم تا غنی‌سازی ما را به رسمیت نشناسید ما مذاکره را ادامه نمی‌دهیم...

بعد از اینکه مقام معظم رهبری مجوز را صادر کردند من با خوشحالی خدمت آقای احمدی‌نژاد رفتم و فکر می‌کردم کار سریع انجام می‌شود چون یکی از شروط مقام معظم رهبری این بود که آقای احمدی‌نژاد عهده‌دار دو راه مذاکره، یعنی مذاکرات در سطح ۵+۱ و مذاکرات دوجانبه با آمریکا باشد. البته آن‌موقع آمریکایی‌ها اصرار داشتند که مذاکره محرمانه باشد... به‌هرحال آقای احمدی‌نژاد بنا بر شرایط سیاسی داخل کشور و دلایلی که همه می‌دانند استنکاف کردند... اگر آقای احمدی‌نژاد آن‌موقع نظر رهبری را تمکین می‌کردند ما فرصت خوبی داشتیم چون اوایما هنوز برای دوره دوم انتخاب نشده بود و شرایط خاصی حاکم بود اما آقای احمدی‌نژاد علاقه‌مند نبود و توصیه کرد من هم این‌کار را نکنم و گفت بعدا مشکل پیدا می‌کنی...

کیم

خط‌نقوذ و خودزنی پسابرجام

● **محمد ایمانی:** برخی رویکردهای مدیریتی بوی «نفوذزدگی» و خسارت می‌دهد. به نظر می‌رسد با دستکاری در ادراک و محاسبات روبرو هستیم. اگر قرار باشد آمریکا نقشه‌های ضدایرانی خود را به‌روزرسانی کرده باشد، از کدام منافذ وارد می‌شود؟ حجم برخی سوءمدیریت‌ها و آدرس‌های کاملا اشتباه - نظیر سیاست‌های اقتصادی یک سال اخیر از جمله درباره ارز و یا آنچه در تبلیغات توافق برجام دیدیم- غادی نیست، به‌ویژه وقتی اصرار بر ادامه خطاهای پرهزینه نیز به داستان اضافه می‌شود.

ایران

● **بهمن کشاورز...** صرف‌نظر از اینکه نظر شخصی

بنده در این مورد چه باشد، مسلم این است که مقامات مسئول و به‌اصطلاح حاکمیت بر این اعتقاد هستند که برای راهپیمایی و تجمع باید از وزارت کشور تحصیل اجازه شود... بنابراین در مورد هر تجمعی - به‌ویژه اگر در آن مسائل بحث‌انگیزی مطرح شود- اولین پرسش این است که آیا مجوز داشته یا نه؟ اگر مشخص نشود مجوز نداشته، به ناچار سؤال بعدی این خواهد بود که چرا از برخی تجمعات یا مجوز جلوگیری می‌شود و از برخی دیگر، نمی‌شود؟ باز هم به یاد گفته جرج اورول می‌افتم که «همه مردم برابرند اما بعضی مردم برابرترند».

politics@sharghdaily.ir

بایگاه اطلاع‌رسانی مقام معظم رهبری: حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، مقام معظم رهبری، در پیامی به حجاج بیت‌الله الحرام، تعیین یک میعادگاه دائمی برای انجام فرضه حج را نمادی برای وحدت مسلمانان و امت‌سازی اسلام دانستند و با اشاره به سیاست جنگ‌افروزان‌ه آمریکا در میان مسلمانان تأکید کردند: باید با هوشیاری این سیاست شیطانی را خنثی کرد و حج و برائت از مشرکان، زمینه‌ساز این هوشیاری است. متن پیام مقام معظم رهبری که صبح دیروز حجت‌الاسلام‌والمسلمین قاضی‌عسکر، نماینده ولی فقیه و سرپرست حجاج ایرانی آن را در صحرای عرفات قرائت کرد، به این شرح است: «بسم الله الرحمن الرحیم، والحمدلله و الصلاة علی رسوله المصطفی و آله الاطهار الابار و صحبه الاخیار. قال الله تعالی: و اذن فی الناس بالْحَجِّ یا تُوکُّ و جِلا و عَلٰی کُلِّ صامِرٍ یا تَیْنِ مِنْ کُلِّ فَحٍّ عَمیقٍ x لِیُشْهِدُوا مَنَافِعَ لَهِمْ و یدُکِّرُوا اِسمَ الله فی آیام مَعْلُومات این آهنگ عرشی همچنان دل‌ها را فرامی‌خواند و از فراز قرن‌ها و دوران‌ها، بشریت را به گردآمدن بر محور توحید دعوت می‌کند.

همه آحاد انسان، مخاطب این فراخوان ابراهیمی و مفتخر به آن‌اند؛ اگرچه گوش‌هایی آن را نشنوند و دل‌هایی زیر حجاب غفلت و جهالت، از آن محروم بمانند؛ و اگرچه کسانی صلاحیت ورود در این ضیافت جهانی و همیشگی را در خود فراهم نکنند و یا به هر جهت توفیق آن را نیابند. اکنون شما از این موهبت برخوردار گشته و در وادی امن میهمان‌سرای الهی قدم

سیاست

پیام مقام معظم رهبری به حجاج بیت‌الله الحرام:

سیاست آمریکا جنگ‌افروزی و کشتار مسلمانان به دست یکدیگر است

عکس: پرتیگاه اطلاعاتی‌رسانی مقام معظم رهبری

نهادید. عرفات و مشعر و منی، صفا و مروه و بیت، مسجدالحرام و مسجدالنبی، جای‌جای همه این مناسک و مشاعر، هریک قطعه‌ای از زنجیره معنویت و عروج روحی برای حج‌گزاری است که قدر این توفیق را دانسته و از آن برای طهارت خود بهره گیرید و برای بقیه عمر خود توشه بردار. نکته مهمی که هر انسان اندیشه‌ورز را کنجکاو و حساس می‌کند، تعیین یک میعادگاه دائمی برای همه مردم و همه نسل‌ها و در همه سال‌ها، در یک نقطه معین و در یک محدوده زمانی واحد است. این

نهادید. عرفات و مشعر و منی، صفا و مروه و بیت، مسجدالحرام و مسجدالنبی، جای‌جای همه این مناسک و مشاعر، هریک قطعه‌ای از زنجیره معنویت و عروج روحی برای حج‌گزاری است که قدر این توفیق را دانسته و از آن برای طهارت خود بهره گیرید و برای بقیه عمر خود توشه بردار. نکته مهمی که هر انسان اندیشه‌ورز را کنجکاو و حساس می‌کند، تعیین یک میعادگاه دائمی برای همه مردم و همه نسل‌ها و در همه سال‌ها، در یک نقطه معین و در یک محدوده زمانی واحد است. این

رئیس قوه قضائیه:

۱۲۰ متهم مفاسد اقتصادی اخیر در بازداشت هستند

صادر شده آیا رافع مسئولیت شخص بوده است یا خیر؟ همه این موارد به دقت کافی و زمان منطقی برای رسیدگی نیاز دارد». رئیس دستگاه قضا با بیان اینکه متأسفانه برخی افراد بدون آنکه هیچ ورود و اشرافی به موضوعات داشته باشند، اقدام به تخریب دستگاه قضائی می‌کنند، افزود: «اجازه دهید دستگاه قضائی با ظرفیت‌ها و امکانات خود، رسیدگی عادلانه داشته باشد. کسانی از این بازار متلاطم ارز و امور مالی، سوءاستفاده کرده‌اند که باید به اشد مجازات برسند و کار ما هم یافتن این افراد و برخورد با آنهاست. اما نباید به صرف ایراد اتهام، به کسی ظلم کنیم. دستگاه ما یک دستگاه عدالت‌طلب است و غایت قضای اسلامی نیز عدالت است. بنا نیست به کسی ظلم شود. مقام معظم رهبری در موردی فرمودند: مراقب باشید در گیرودار این مسائل، به کسی ظلم نشود».

رئیس قوه قضائیه اضافه کرد انتظار این است که به دستگاه قضائی اعتماد شود و افزود: «شاید در اطلاع‌رسانی ضعف‌هایی وجود داشته باشد، اما این نافی رسیدگی‌ها نیست. برخی در صداوسیما، روزنامه‌ها و سایت‌ها به‌گونه‌ای القا می‌کنند که گویی دستگاه قضائی به‌تازگی برخورد با مفاسد اقتصادی را شروع کرده است. این چه سخن خلافی است؟ قوه قضائیه از گذشته در خط مقدم مبارزه با مفاسد اقتصادی بوده است و درحال‌حاضر نیز با توجه به شرایط خاص کشور که دشمن به جنگ اقتصادی و روانی روی آورده است، به‌صورت ویژه و با تمرکز امکانات، با کسانی که از این شرایط سوءاستفاده می‌کنند و انبازهای چندصه‌زار تنی از کالاهای احتکارشده دارند تا در زمان خود به مردم فشار وارد کنند، برخورد می‌کنیم.

هیچ حد و مرز توهمی را در برخورد‌ها نمی‌پذیریم

او بار دیگر بر برخورد سریع، قاطع و شجاعانه، اما درعین حال، عادلانه و متقن با مفاسد اقتصادی تأکید کرد و گفت: «هیچ حد و مرزی جز رعایت شرع و قانون در برخورد‌ها قائل نیستیم و خطوط قرمز توهمی را نمی‌پذیریم. خداوند مقام معظم رهبری را حفظ کند و بر سخنان اخیر خود و در

معاون اول قوه قضائیه خبر داد:

صدور ۳۲ کیفرخواست در دادگاه‌های ویژه

و پنجشنبه و جمعه و هر وقت که می‌توانید بیشتر وقت بگذارید و پرونده‌ها را مطالعه کنید. ان‌شاء‌الله در هفته آینده بتوانیم برخی از جلسات علنی این دادگاه‌ها را برگزار کنیم».

آماده‌سازی بخش‌نامه‌ای در امر احتکار

محسنی‌اژه‌ای در حاشیه جلسه مسئولان عالی قضائی در رابطه با مباحث مطرح‌شده، به‌خصوص «احتکار» گفت: «موضوعی که امروز هم ما هم سازمان تعزیرات حکومتی که زیر نظر دولت است با آن مواجه هستیم، بحث حقوقی احتکار است».

معاون اول دستگاه قضا افزود: «در این جلسه بحث شد که آیا هر نوع احتکاری در صلاحیت سازمان تعزیرات است؟ احتکاری که مربوط به تعزیرات نیست چه مواردی است؟» او ادامه داد: «احتکار عمده، احتکاری است که موجب اخلا در نظام اقتصادی کشور بشود که این بقینا در صلاحیت دادگاه‌هاست، اما این احتکار عمده چیست و قانون در مورد آن چه می‌گوید و اگر کالای احتکارشده کشف شد، چه‌کار باید کرد؟» اژه‌ای گفت: «در این باره بحث مفصلی در جلسه امروز صورت گرفت و مابنی حقوقی قضیه مورد بررسی واقع شد و قرار شد همین

مقابل خواست دشمنان اسلام است که در همه دوران‌ها و به‌ویژه در این دوران، مسلمانان را به صف‌آرایی در برابر یکدیگر تشویق می‌کرده‌اند و می‌کنند. امروز به رفتار آمریکای مستکبر و جانبدار نگریسد. سیاست اصلی آن در برابر اسلام و مسلمین، جنگ‌افروزی است. خواست و تلاش خباثت‌آلود آن، کشتار مسلمانان به دست یکدیگر است. ظالمانی را به جان مظلومانی انداختن، از جناح ظالم پشتیبانی کردن، به دست او جناح مظلوم را بی‌رحمانه سرکوب‌کردن، و آتش این فتنه هولناک را همواره تیزوتندکردن مسلمانان باید هوشیار باشد و این سیاست شیطانی را خنثی کنند. حج زمینه‌ساز این هوشیاری است، و این است فلسفه برائت از مشرکان و مستکبران در حج. یاد خدا روح حج است. در همه حال دل‌های خود را با این باران رحمت، زندگی و نشاط بخشیم و توکل و اعتماد به او را که اصل و سرچشمه قدرت و شکوه و عدل و زیبایی است، در دل خود ریشه‌دار کنیم. دراین صورت بر کید دشمن پیروز خواهیم شد.

حجاج عزیز! دعا برای امت اسلامی و مظلومان را در سوریه و عراق و فلسطین و افغانستان و یمن و بحرین و لیبی و پاکستان و کشمیر و میانمار و دیگر نقاط فراموش نکنید و قطع دست آمریکا و دیگر مستکبران و آبادی آنان را از خداوند بخواهید.

والسلام علیکم ورحمة الله و سیدعلی خامنه‌ای
۲۸ مردادماه ۱۳۹۷
مصادف با ۷ ذی‌الحجه ۱۴۳۹ه‍.ق.

واکنش به برخی خواسته‌ها درخصوص نحوه برخورد با مفسدان فرمودند: شما مگر دادگاه هستید؟ از طرفی دیگر، عده‌ای می‌گویند این برخورد‌ها سرمایه‌ها را فراری می‌دهد. ما کجا با سرمایه‌داری که سرمایه خود را به حق و با سود منطقی به کار گرفته است، برخورد کرده‌ایم؟ همانند گذشته از سرمایه‌گذاری‌های سالم و قانونی حمایت می‌کنیم و معتقدیم همه قوا باید دست به دست هم دهند و قضا را برای کسب‌وکار روشنمند، مضبوط و قاعده‌مند باز کنند».

آمریکا دیگر نمی‌تواند مردار را در ایران تکرار کند

آیت‌الله آملی‌لاریجانی در ادامه با اشاره به سالروز کودتای ننگین آمریکایی ۲۸ مرداد، افزود: «در تاریخ، عبرت عجیبی است. آمریکایی‌ها دائما خط استعماری را در کشورهای دیگر دنبال می‌کنند و در کشور ما نیز ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ چنین فاجعه‌ای را خلق کردند. حال در سالروز این حادثه عظیم که عبرت‌آموز است، گروه اقدام علیه ایران تشکیل داده‌اند تا به خیال خود، اقدامات علیه ایران را متمرکز کنند. غافل از اینکه مردم ما ۴۰ سال است با همه دشمنی‌های آمریکا از کودتا گرفته تا تحریک اقوام و تحمیل جنگ و انواع تحریم‌ها و تهدیدها و در ادامه، خلق گروه‌های ترویستی نظیر داعش در نزدیکی مرزهای کشورمان آشنا هستند. دشمن دروغ می‌گوید که به دنبال تغییر نظام نیست. از ابتدا همه ترویشت را بر همین امر متمرکز کرده بود؛ اما بارها و بارها شکست خورد». رئیس قوه قضائیه با اشاره به حضور همیشگی مردم و جوانان و نخبگان در صحنه و به‌شکست‌کشاندن توطئه‌های دشمنان، تأکید کرد: امروز کشور ما در جنبه‌های علمی، دفاعی و صنعتی در منطقه از هر زمان دیگری مقتدرتر است و مطمئنیم کشور با ایمان و بصیرت مردم و به فضل الهی از این عقبات عبور خواهد کرد؛ منتها مسئولان هم باید با وظیفه‌شناسی مشکلات مردم را درک و در جهت رفع آنها گام بردارند. دشمن هم دیگر نمی‌تواند همانند ۲۸ مرداد ۳۲ از غفلت مردم استفاده کند؛ زیرا مردم با تحلیل‌های بسیار روشنی دارند و با دقت و دغدغه و دلسوزی و بصیرت اوضاع را رصد می‌کنند و ما مطمئنیم این بار سلی سخت‌تری به دشمنان خواهد زد. رئیس دستگاه قضا با بیان اینکه مهم‌ترین ابزار امروز دشمن، رسانه‌ها هستند، افزود: «مردم و مسئولان باید هوشیار باشند و نگذارند فضا مسموم شود. آمریکا نظیر این عملیات روانی را در کشورهای مختلف جهان تجربه کرده است و تخریب اعتماد مردم به مسئولان، در رأس سیاست‌های قرار دارد. مردم باید مضمون آیات قرآنی را مبنی بر اینکه «در دشمن کوچک‌ترین اعتمادی نباید کرد» نصب‌العین بررسی «دستورالعمل اطلاع‌رسانی و ارتباطات رسانه‌ای قوه قضائیه» در راستای اجرایی‌کردن منویات مقام معظم رهبری در هفته قوه قضائیه، در دستور کار مسئولان عالی قضائی قرار داشت که مواردی از آن بحث و بررسی و ادامه بررسی به جلسه آینده موقوفول شد.

حسب اطلاعیه وزارت صنعت، معدن و تجارت این کارشان احتکار است». معاون اول دستگاه قضا گفت: «لذا یکی از مراجعی که می‌تواند موضوع احتکار را اعلام کند، وزارت صنعت است، اما فرض کنید که صاحبان کالای انبارشده، مراتب را اعلام هم کرده باشند؛ آیا اینجا عنوان احتکار بر آن صق می‌کند یا نه؟» سخنگوی قوه قضائیه افزود: «آن چیزی که در قانون پیش‌بینی شده، این است که اگر کالایی بیش از حد معمول نگهداری شده باشد، برای اینکه انحصار ایجاد شود یا گران‌تر شود و نفع بیشتری عاید صاحب کالا شود، اینجا هم باز مسئله است و باید بررسی شود... اما ممکن است مواردی هم باشد که وجود کالای زیاد احتکار است؟ ممکن است نباشد». او ادامه داد: «امیدواریم با این بخش‌نامه و البته دستورالعمل‌های بعدی که باید صادر شود، این موارد روشن‌تر شود و مرز بین احتکار و غیراحتکار و احتکار عمده و احتکار غیرعمده و مواردی که در صلاحیت تعزیرات حکومتی و مواردی که در صلاحیت دادگاه‌هاست، مشخص شود».

ادامه از صفحه اول

از ترکمانچای تا کنوانسیون جدید خزر

اما متعهد است پس از رفع خطر بلادرنگ کشور خود را از حدود ایران خارج نماید، این تعهد امنیت دریای خزر را هم شامل می‌شود طرفین معظمتین متعاهدتین موافق هستند که اگر در جزء افراد بحریه ایران اتباع ثالثی باشند که از بودن خود در بحریه ایران برای تعقیب مقاصد خصمانه نسبت به روسیه استفاده نمایند، دولت شوروی حق خواهد داشت که انفصال عناصر مضره مزبوره را از دولت ایران بخواهد. مهم‌ترین فصل عهدنامه مودت سال ۱۹۲۱، فصل نهم، دهم و یازدهم است.در فصل نهم سیاست مستعمراتی سرمایه‌داری دولت تزاری را که باعث بدبختی و خون‌ریزی‌های بی‌شمار در ایران شده است، تصحیح و همه مطالبات و بدهی بانک استقراضی ایران و همچنین همه دارایی‌های منقول و غیرمنقول بانک مزبور را به ایران واگذار می‌کند. برابر فصل دهم همه مایملک روسیه در ایران از جاده، راه‌آهن، وسایل نقلیه، خطوط تلگرافی و تلفن با تمام تعلقات و ابنیه و اثاثیه‌ای را که در حدود ایران توسط دولت تزاری ساخته شده است، به دولت ایران واگذار می‌کند. حال می‌رسیم به فصل یازدهم از عهدنامه مودت که مربوط به حقوق طرفین در دریای خزر است و این روزها با توجه به توافقی که به امضای پنج کشور ساحل دریای خزر رسید، بحث‌انگیز شده است. در عهدنامه ترکمانچای که در سال ۱۸۲۸ بین عباس‌میرزا از طرف ایران و ژنرال پاسکویوئچ از طرف روسیه تزاری در دهکده ترکمانچای به امضا رسید، حق داشتن بحریه از ایران در خزر سلب شده بود و ایران حق کشتی‌رانی جنگی در دریای مازندران را نداشت، در عهدنامه مودت در فصل یازدهم به نحوه استفاده نیروی دریایی طرفین از دریای مازندران اختصاص یافت. فصل یازدهم نظیر به اینکه مطابق اصول بیان‌شده در فصل هشتم این عهدنامه منعقدشده در دهم فورال (فوریه) ۱۸۲۸ بین ایران و روسیه در ترکمانچای نیز که فصل هشتم آن حق داشتن بحریه را در بحر خزر از ایران سلب کرده بود، در درجه اعتبار ساقط است. برای روشن‌شدن موضوع عین متن فصل هشتم معاهده ترکمانچای نقل می‌شود: «سفاین تجارتی روس مثل سابق حق خواهند داشت که به‌طور آزاد در دریای خزر و در امتداد سواحل آن سیر کرده و به کناره‌های آن فرود آیند و در موقع شکست و غرق در ایران معاونت و امداد خواهند یافت و سفاین تجارتی ایران هم حق خواهند داشت که به قار سابق در بحر خزر سیر نموده و به سواحل روس بروند و در صورت غرق و شکست هم به آنها کمک و امداد خواهد شد؛ اما در باب کشتی‌های جنگی چون آنهاپی که بیرق نظامی روس دارند، از قدیم‌الایام با آنرافراد حق سیر در بحر خزر را نداشته‌اند، حال هم بدین سبب این امتیاز منحصر به همان کشتی‌ها خواهد بود، به‌طوری‌که به غیر از دولت روسیه دولت دیگری حق نخواهد داشت که سفاین جنگی در دریای خزر داشته باشد. لہذا طرفین معظمین متعاهدین رضایت می‌دهند که از زمان امضای این معاهده هر دو باالسویه حق کشتی‌رانی آزاد در زیر بیرق‌های خود در دریای خزر داشته باشند.» با وصف بالا موضوع کشتی‌رانی در دریای مازندران که در فصل هشتم عهدنامه گلستان و فصل عهدنامه ترکمانچای به دو بخش کشتی‌رانی تجاری و کشتی‌رانی جنگی تقسیم شده بود و حق کشتی‌رانی جنگی از ایران سلب شده بود، در فصل یازدهم عهدنامه مودت سال ۱۹۲۱ به حالت مساوی درآمد و صراحتا مقرر شد «از زمان امضای این معاهده هر دو باالسویه حق کشتی‌رانی آزاد در زیر بیرق خود در دریای خزر داشته باشند.» در فصل یازدهم عهدنامه گلستان و فصل عهدنامه مودت مبنای مرادوات و توافقات ایران و شوروی، در سال‌های بعد شد عهدنامه دیگری که باید بررسی شود. عهدنامه ۱۹۴۰ بین ایران و شوروی است که قرارداد بازرگانی و بحریمایی بی دولت ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی نامیده می‌شود؛ قراردادی که در آن زمان به نفع ایران تنظیم شد. برابر این قرارداد که در واقع برای گسترش روابط بازرگانی بین دو کشور امضا شد و عوارض گمرکی و حتی معامله با ریال را بین طرفین مجاز دانست. برای نمونه در بند چهار آمده است: «نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران و بنگاه‌های اقتصادی شوروی حق خواهند داشت به بازرگانی ایرانی و شرکت‌های بازرگان و شرکت‌های غیردولتی کالاهای شوروی فروخته و از بازرگانان ایران و شرکت‌های نامبرده کالاهای ایرانی خریداری نمایند و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی موافقت می‌نماید که مجموع ارزش کالاهای وارده شوروی به ایران که به بازرگانان و شرکت‌های بازرگانان و شرکت‌های غیردولتی فروخته می‌شود از مجموع ارزش کالاهایی که از بازرگانان و شرکت‌های نامبرده به ریسال خریداری و به اتحاد جماهیر شوروی صادر شده است، اقلا کمتر نباشد». بند ۱۱ معاهده برمی‌گردد به حمل مسافر و کالا با وسیله نقلیه و کشتی و ماده ۱۲ که عینا نقل می‌شود، برمی‌گردد به نحوه استفاده طرفین از آب‌های دریای مازندران: «در بندرهای طرف متعاهد دیگر چه در حین ورود و چه در مدت توقف و چه در موقع خروج از هر حیث مثل کشتی‌های کسوری رفتار می‌شود، کشتی‌های مزبور عوارض بندری دیگری نخواهد پرداخت، جز آنچه قانونا برای کشتی‌های کسوری وضع گردیده، آن‌هم به همان شرایط و با همان معاقت در موقع گرفتن عوارض مزبور، انشای مذکور جزء کالاهای وارده یا صادره محسوب و منظور نخواهد شد».

ادامه در صفحه ۱۰